

La ley del mercado (*La loi du marché*) (2015) és un drama social de factura naturalista, que sense caure en absolut en el “miserabilisme social” aborda una realitat contemporània, la profunda transformació del mercat de treball i la recerca de dignitat a la qual aspiren les víctimes col·laterals que va deixant al seu pas. Thierry (Vincent Lindon) és una d'elles. És un home ordinari que ha perdut el seu treball en la seua empresa a causa d'un acomiadament col·lectiu per causes econòmiques. Aqueixa etapa de lluita col·lectiva ha quedat arrere com s'observa en la reunió amb el Comité d'Empresa quan es planteja recórrer

l'acomiadament col·lectiu. Thierry no vol reviure aqueixa etapa, prefereix fer creu i ratlla. Viu amb la seua dona i té un fill discapacitat.

Porta uns quants mesos en atur, però quan amb la millor voluntat del món segueix per indicació dels Serveis d'Ocupació un curs de formació de conductor de grua, quan no ha treballat mai en aqueixa activitat, reacciona indignat per la pèrdua de temps que suposa. Sense suports i sense molts recursos ha de començar la recerca d'ocupació, una recerca caracteritzada per xicotetes humiliacions que li porten a qüestionar-se moltes coses. La mateixa entrevista del començament en l'oficina d'ocupació transmet la sensació d'abatiment moral, de pessimisme i de tristesa, de combat inútil contra molins de vent i una certa amargor. La mateixa cosa cal dir de les entrevistes per Skype en què li demanen un currículum millor redactat i de la realització d'un curs per a valorar la seua presentació en la recerca d'ocupació on tot el grup participa en la crítica i per aquesta via queden a la vista les seues mancances fins i tot de llenguatge. L'entrevista amb el seu assessor bancari per pagar els terminis de la hipoteca encara pendent de pagament i la llarga escena de la venda de la

caravana són humiliants. Es vol en aquestes escenes, en la seua crua realitat, mostrar els valors imperants en la societat i la falta de respecte a la dignitat i humanitat de les persones i més quan veiem la seua situació econòmica causada per l'atur.

Després de 20 mesos en atur i ja amb greus dificultats econòmiques acaba trobant una ocupació com a vigilant de seguretat d'un supermercat, ocupació un poc sinistra atés que la direcció no sols li demana que detinga els lladres de productes sinó que també hi ha d'espia les caixeres. Entra llavors en el món de l'empresa panòptica de vigilar i castigar. I se li planteja llavors un dilema moral: cal acceptar-ho tot amb la condició de conservar una ocupació?

La pel·lícula està estructurada en llargs plans seqüències que s'encadenen cronològicament però sense transició, amb nombroses el·lipses i sense música, excepte en la seqüència final. El film, malgrat situar-se prop dels planejaments temàtics de **Ken Loach**, la seua posada en escena és diferent. Malgrat el neorealisme, defugeix el tractament melodramàtic, no hi ha cap concessió en aquest sentit. Hi ha un rebuig **persistent de la dramatització** a favor d'una atenció precisa i detallada de la humanitat del personatge i de la riquesa de situacions. I d'una clara i decidida voluntat de veracitat i d'autenticitat. Es troba més prop del neorealisme dels **Dardenne**. El film l'interpreten persones que no són actors, excepte Vincent Lindon, encara que fins sembla en molts moments un

d'ells. Sorprén l'opció del format scope per a una producció d'aquestes característiques ateses les connotacions reforçades de ficció que té aquest format.

Aqueixa estructura important els codis de cinema documental és deliberada. L'austeritat i la sobrietat en la posada en escena, una certa "passió freda" de les peripècies que pateixen diàriament moltes persones en atur, produeix un efecte antimelodramàtic: l'espectador des del punt de vista emocional no entra en la pel·lícula, sinó que és un mer testimoni, un observador del personatge principal, d'una realitat objectiva sense que es construïska cap identificació emocional. El pla seqüència és el dispositiu a partir del qual s'evidencia aqueixa intenció documentalista i el punt de vista amb el qual es construeixen les seqüències. La centralitat i proximitat es duu a terme mostrant sempre la reacció de Thierry, la qual cosa s'expressa amb els discursos en off que es refereixen a ell ja siga en les escenes en què valoren el seu vídeo de presentació per a les entrevistes de treball, en les escenes d'avaluació per altres aturats un poc humiliants, o en les escenes on interroguen en una espècie d'oficina policial els que han robat i després en el funeral. És una mirada però també una

escolta, i a través d'ambdues, i dels seus silencis, s'expressa la visió del món del personatge i per tant del film. Porta a l'espectador a experimentar i sentir quasi físicament un calvari, el del treballador en atur, que normalment se sostrau a la visió d'una societat indiferent davant la crueltat d'un sistema al qual s'acomoda sense molta dificultat. Però la focalització total i la centralitat del personatge de Thierry fa que els altres personatges queden com a mers comparses, com a figurants, al servei d'aquesta finalitat, sense entitat pròpia, alhora que en relació amb el mateix Thierry falten elements que donen més grossària, profunditat i interioritat al personatge.

Després de diverses situacions en el seu treball de vigilant, com la detenció d'un ancià que roba per menjar, el clímax se situa en l'acomiadament d'una caixera per robar cupons, una falta que no és tan greu, però que per a l'empresa suposa la pèrdua de confiança en la treballadora i l'acomiada. La treballadora se suïcida en el mateix centre de treball. La manera freda i formal de comunicar aquest luctuós succés pel director de Recursos Humans, buscant explicacions personals i privades, defugint la culpabilitat de l'empresa i les possibles causes laborals com l'acomiadament, expressa la falta d'humanitat d'aqueix món laboral. En el funeral el pla del rostre de Thierry és de llarga durada a través del qual veiem que alguna cosa s'ha trencat en la valoració que té ara del seu treball. El desencadenant final serà

l'acomiadament d'una altra caixera per idèntics motius. La manera de representar l'interrogatori, la mirada que li dirigeix la treballadora, la impossibilitat d'escapar-ne -la càmera es deté en el rostre de Thierry en silenci, preocupat i interpel·lat moralment només per l'encreuament de mirades-, fa que abaixi el cap. L'alça i se'n va. La decisió moral està presa: la càmera en mà el segueix en el seu desplaçament als vestuaris, s'hi canvia de roba, ix del supermercat i el segueix fins al pàrquing, la càmera s'hi queda, el cotxe se'n va. El tipus de pla fix general i la música trista i melancòlica de guitarra, l'única de tot el film, expressen el que imaginem: se'n va per a no tornar-hi, deixa aqueixa ocupació.

Thierry no és ni una víctima desemparada ni un working-class hero, sinó una persona treballadora normal i corrent, però amb consciència, que observa i pateix el món en el qual vivim. La crítica de Cahiers du Cinema (Lepastier, J, 2015) en lloc de centrar-se en el dilema moral del personatge, han subratllat més aviat, en forma de retret, el caràcter "monolític" del film en la seua denúncia esgotadora i repetitiva d'un mercat de treball sense pietat.

